

uit tot de bekende lange rolronde vrucht, die in den aanvang groen is en later grauwgrijs wordt. De lange steel, waaraan ze naar beneden hangt, was eertijds de hoofdas van de bloeiwijze, die aan haar naar beneden hangenden top op grooten afstand van elkaar eenige bloemen droeg. Meestal komt van al die bloemen er slechts één tot vrucht, zelden ziet men twee of meer worsten aan één steel. De onrijpe vruchten scheiden aan hun groene opperhuid druppels van een harsachtige stof uit, waarop de mieren in grooten getale afkomen en waardoor men geheele rijen van die diertjes zich langs de lange vruchstelen kan zien voortbewegen. Zoodra er kurk in den vruchtwand wordt afgezet, houdt de afscheiding van hars op en daarmee ook het mierenbezoek.

De *leverworstenboom*, die eigenlijk in tropisch Afrika thuis hoort en dus hier slechts als aangeplant kan voorkomen, verdient tusschen andere vreemdelingen zijn plaats wel. Geheel vrij op een groot gazon kan hij zich ontwikkelen tot een prachtboom met tamelijk lange neerhangende takken, die een zware schaduw geven. De somberheid van het donker-groene loof wordt aardig gebroken door het lichte van de laag neerhangende bloeiwijzen met hun groengeel en rood, terwijl de vruchten aan hun lange touwen een niet onaardige decoratie geven.

Voor hen, die op botanisch gebied een zwak hebben voor familiebetrekkingen, wijs ik op twee verwanten, die in bloembouw zeer veel van de *Kigelia* hebben. Zoo hier en daar vindt men wel aangeplant een boom, wiens groengele bloemen voor het ontplooien eveneens in elkaar gefrommeld lijken en waarin men na het ontplooien de meeldraden twee aan twee ziet staan, terwijl de schijf aan den bloembodem ook zeer duidelijk is. Ik bedoel de *Bernoek* of *Crescentia Cujete* L. Vele lezers zullen den boom wel kennen misschien ook wel onder den naam van *bila*. In tegenstelling met zijn verwant de *Kigelia* zijn de bloemen bij dezen boom dicht tegen den stam en de dikste takken ingeplant. De vruchten komen daardoor ook dicht aangedrukt te zitten. Ook hier zijn de vruchten groot, doch bolvormig. Oppervlakkig gezien lijken ze wel wat op djerook bali, ze zijn echter evenals de leverworsten keihard en oneetbaar.

De tweede verwant, die de lezer vaker vindt, en waarvan hij de bloemen ter vergelijking makkelijker kan bekomen, is de bekende *Spathodea campanulata* P. B. of *Spuitjesboom*.

A. J. K.

NOG IETS OVER DE RUPS,

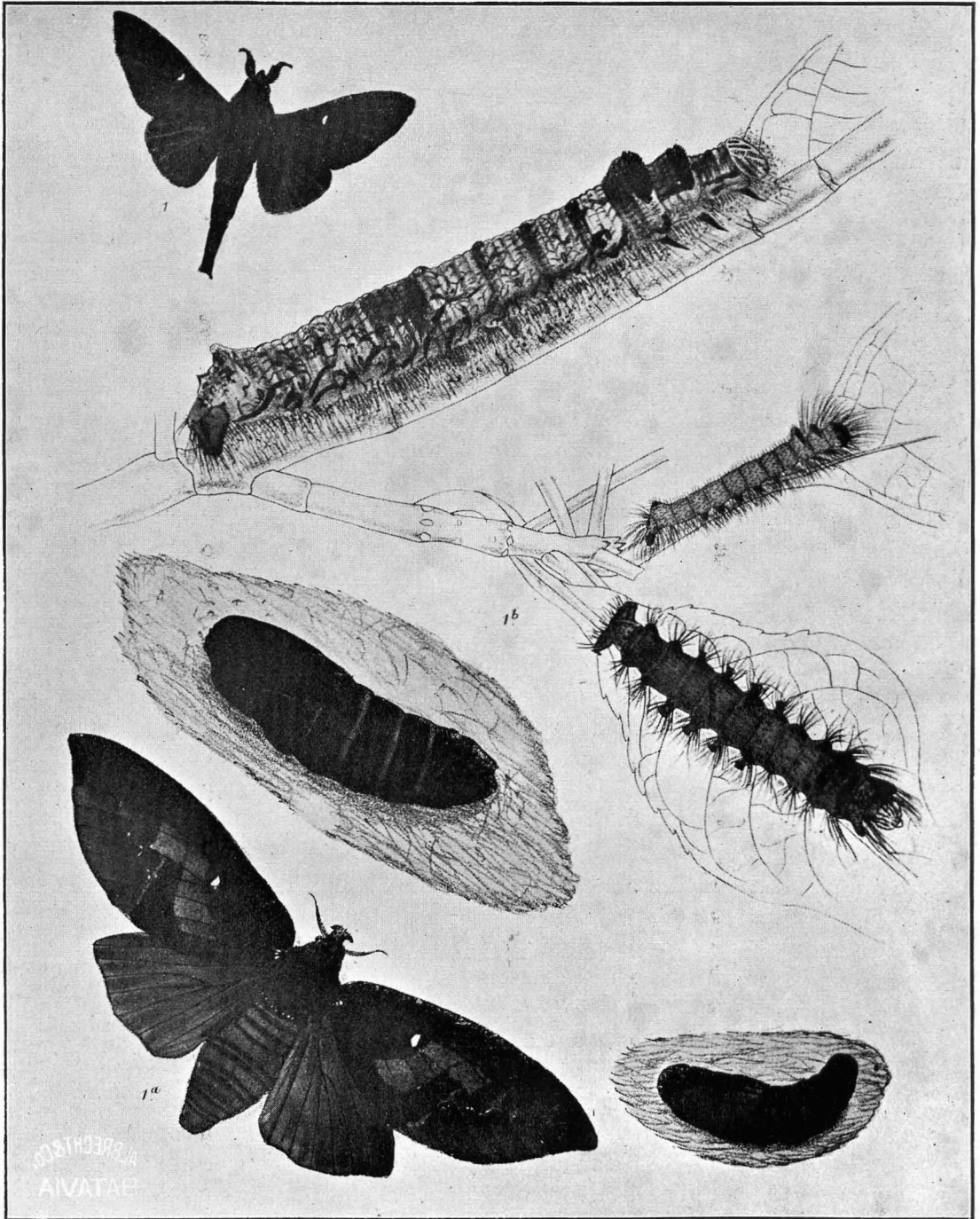
afgebeeld op pag. 144, afl. 9, jaargang I.

Het komt mij voor, dat bovenbedoelde rups niet is van een vlinder behorende tot de *Saturniidae*, doch van een der *Lasiocampidae*, en wel van *Suana concolor* of *bimaculata* WALKER.

Het mannetje (Fig. 1) is donker roestkleurig; de voorvleugel heeft 5 onduidelijke zwarte kromme lijnen, met een zilverwitte vlek aan het einde van de cel.

Het wijfje is lichter en veel grooter dan het mannetje (Fig. 1a) en heeft eveneens op den voorvleugel eenige onduidelijke zwarte strepen. De area tusschen de middelste lijnen en ook de buitenrand zijn purperachtig grijs. Een vrij groote zilverwitte vlek, bevindt zich, evenals bij het mannetje aan het einde van de cel.

Vlucht ♂ 5 cM. ♀ 10½ cM. De ♂ rups (Fig. 1b) is grijsbruin, de ♀ meest grijs. Van boven is zij dun behaard, de zijden beneden de ademhalingsopeningen zijn dicht bezet met

Naar F. MOORE.

afhangende haren. In het front van het 3^e en 4^e segment bevinden zich twee dwarse uit-

steeksels, waaruit een korte dikke bundel zwarte haren te voorschijn komt. Op het twaalfde en laatste segment komt eveneens een uitsteeksel voor, op het eerstgenoemde is dit harig.

De kop is zwart gestreept. De cocon is grijsbruin; de pop purperachtig rood.

De cocons op de rups zijn van *sluipwespen* (*Microgaster*) behorende tot de familie der *Braconidae*.

O.

SAWAHPLANTEN.

2. HET WATERMOES.

Er zijn mensen, die op 't eerste gezicht erg tegenvallen, maar die bij nadere kennismaking zooveel goede eigenschappen blijken te bezitten, dat men hen meer en meer gaat hoogschatten en liefhebben.

Een onbeplante, onder water gezette sawah is voor ons in 't begin niets anders dan een modderig stuk land, waarom smalle grasdijkjes liggen, smal genoeg om bij de geringste misstap een bemodderd been te krijgen. Maar wie eens even heeft stil gestaan, om naar de draaitorretjes te kijken, of de schaatsenloopers voor- en achteruit te zien schieten, die merkt al spoedig op, dat er ook bloemen groeien in die poel, gele en blauwe, kleine paarse aan hooge fijne steeltjes, en dat het er vol staat met blaadjes, die aan de gelukaanbrengende klavervier doen denken. Soms vliegt plotseling een snip op, of zetten zich een paar kwet-

terende vogeltjes op een natte kluit.

Een van die plantjes trok 't meest mijn aandacht: de *Monochoria vaginalis*. Wie nu nog niet weet, wat ik bedoel, kent dan toch zeker wel de *Blauwe etjeng*, (Fig. 1) waarvan de bladeren met wat sambalgegeten worden, of soms ook nog anders toebeleid naar de maag ver-

Fig. 1.

huizen. 't Is al een oude gast, een echte Javaan, want reeds RUMPHIUS wist er van te vertellen,